

CSÁJI LÁSZLÓ KOPPÁNY BESZÉDE AZ MMA ÖSZTÖNDÍJPROGRAM ZÁRÓ RENDEZVÉNYÉN

FOTÓ: KECSKÉS NOÉMI

 Mechler Anna

MMA Művészeti Ösztöndíj Program

Egy újabb évfolyam búcsúzott a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjas programjától

A szeptember 5-ére meghirdetett záróünnepséget az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI) székházában tartották; az alkalmon részt vett Kiss János, az MMA alelnöke, Richly Gábor, az MMA főttkára, Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója, valamint az MMA akadémikusai, az ösztöndíjas szekciók vezetői, továbbá a végzett ösztöndíjasok.

Az MMA ösztöndíjas programja a ma is működő formájában öt évvel ezelőtt, 2018-ban kezdődött el. Az alkotói támogatás teljesen új dimenziója nyílt meg általa a magyar művészek számára, mert a támogatásra jogosult ösztöndíjasok három éven keresztül egy fix havi összeget kapnak egy előre meghatározott és szakmai zsűri által elfogadott célkitűzés megvalósítására.

Ösztöndíjasnak lenni – ez egy egészen kiváltságos helyzet. Az alkotói pályát választó emberekkel gyakran előfordul, hogy dédelgetnek egy álmot, ami megvalósíthatatlannak tűnik a napi feladatok mellett. „Ha egyszer lenne időm”, „ha nem tanítanék ennyi órában”, „ha nem szorítana a határidő” – így vagy hasonlóan kezdődnek azok a mondatok, amik miatt az igazán különleges, vagy a szokásosnál nagyobb

horderejű tervek mindig a lista végére kerülnek, egy olyan távoli jövőbe, ami talán sosem jön el. Ezen az áldatlan állapotban lehet változtatni az MMA ösztöndíjának segítségével; az anyagi támogatás miatt lehetőség nyílik átrendezni a feladatokat, és előtérbe helyezni a nehezebbet, az időigényeset, a nagyobb lélegzetűt, az érdekeset.

Ám a támogatás messze nem merül ki ennyiben. Az alkotói területek szerint csoportokba osztott művészek négyhavonta egy beszámoló keretében ismertetik az adott időszak alatt végzett tevékenységüket a többiekkel. Ezek a találkozások alkalmat adnak kérdezni, mások tapasztalatait vagy véleményét is megismerni; átsegítenek az elakadásokon, és inspirációt adnak a folytatáshoz. Az MMKI a későbbiekben lehetőséget biztosít az alkotások publikálására, konferenciákon

való részvételre, a megalkotott művek kiállítására, bemutatására, ezáltal egy olyan együtt gondolkodni képes közösséget létesít, amelynek a tagjai bátran és invenciózusan fordulnak a társművészetek felé, és jó esetben az ösztöndíjprogram befejeződése után is aktív alkotóművészek tudnak maradni.

A program első évében száz művész kapott ilyen lehetőséget; tőlük 2021-ben búcsúzott az MMKI. Azóta évente mindig száz újabb alkotó kezdheti meg a támogatott tevékenységet, így mára ez a szám már sokkal nagyobb: háromszázan végeztek, és ugyanennyien aktív részei épp a rendszernek. Szerencsére a búcsúzás nem jelent elszakadást, amint azt beszédében Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója is hangsúlyozta: a kutatóintézet kifejezett célja az ösztöndíjprogram folyamatos fejlesztése, hogy a támogatottak ne csupán anyagi elismerésben részesüljenek, hanem értékes kapcsolatokkal gazdagodjanak, fontos szakmai lehetőségek nyíljanak meg előttük az ösztöndíjas évek lejárta után is. E lehetőségek között említette az Essentia Artis összművészeti rendezvénysorozatot, amely tavasszal a Vigadóban került megrendezésre, és arra bátorította az ösztöndíjasokat, hogy erősítsék a különböző művészeti területek fúzióját produkcióikkal, ötleteikkel.

Kiss János, az MMA alelnöke köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a frissen végzett évfolyamnak egy kihívásokkal teli, embert próbáló időszakban kellett megkezdnie az ösztöndíjas munkát. Köszönetet mondott a mentoroknak, akik nem csak a beszámolók alkalmával voltak jelen az ösztöndíjasok mellett, hanem egész idő alatt támogatták az alkotó folyamatokat. Utalt arra is, hogy az ösztöndíjas évek minden résztvevő számára egyedülálló tanulási, fejlődési lehetőséget biztosítanak. Beszéde zárásaként reményét fejezte ki, hogy az MMA és a művészek, valamint a művészetelméleti szakemberek között létrejött jó kapcsolat a jövőben is megmarad, hiszen az egykori ösztöndíjasok jelentik az innováció és a megújulás forrását az intézmény számára.

Richly Gábor, az MMA főtitkára is fontosnak tartotta megemlíteni az ösztöndíjprogram közösségépítő és esélyteremtő célkitűzéseit. Elmondta, hogy az MMA nemcsak a támogatott évek alatt, hanem a későbbiekben is igyekszik minden téren segíteni egykori ösztöndíjasait mind a belföldi, mind pedig a külföldi lehetőségek tekintetében.

A 2020-2023 évfolyamon tizenkét zenész volt a száz kiválasztott ösztöndíjas között. Balogh Vera a székesfehérvári Szent István Király Múzeumban őrzött Verebi Végh család kottagyűjteményének fuvolás darabjait kutatta és írta át modern kottába, majd

ebből az anyagból hangversenyeket adott. Bella Máté egy magyar nyelvű oratóriumot írt, amely Krisztus szenvedésének történetét mutatja be. Flach Antal a reformkor és a II. világháború közötti magyar zene-történet eddig ismeretlen darabjaival foglalkozott kutatóként és előadóként is. Kalafszky Adriána régizenei ritkaságok előadására fókuszált, valamint hátrányos helyzetű gyerekek zenei képzését szervezte és végezte. Kertész Ágnes két hiánypótló zene-pedagógiai művet fordított magyar nyelvre, ami a hegedűjáték technikai kérdéseit teljesen új megvilágításba helyezi. Kutrik Bence Flóra címmel operát komponált Bródy Sándor *A tanítónő* című színműve alapján. Kuzma Levente projektje a piarista templomok fennmaradt orgonáinak bemutatását és orgonahangversenyek tartását foglalta magában. Mechler Anna Roxane címmel egy operalibrettót készített, valamint egy helytörténeti vonatkozású ifjúsági regényt írt. Mészáros Zsolt Máté Liszt Ferenc összes orgona- és harmóniumművéből alkotott új urtext összkiadást, és a darabokat koncerteken is bemutatta. Mucsi Gergő a hazai ütős szakma munkájában közvetlenül segítséget nyújtó kiadványsorozatot készített az ütőhangszerekről, illetve azoknak történetéről. Ösztrosits Éva missziós feladatnak tett eleget Veress Sándor vonós hangszerekre írott műveinek megismertetésével és népszerűsítésével, amiket Bartók darabjaival állított párhuzamba. Polgár Éva saját koncertjei mellett a Los Angeles-i Liszt Versenyt is magába foglaló ösztöndíjrendszeren keresztül 29 hangversenyt szervezett a "Génie oblige tehetség-gondozó program" keretében.

A vállalt és teljesített feladatok sokszínűsége is mutatja, hogy az MMA nem preconcepciókkal közelít a pályázatokhoz, hiszen egy mű megalkotása éppúgy számot tarthat a támogatásra, mint egy komoly ismeretterjesztő tevékenység, egy nagyon alaposan felépített koncertsorozat, vagy a több művészeti ágat is érintő produkciók, alkotások.

Az új pályázatot mindig a naptári év elején hirdetik ki, hogy a beérkező – többnyire ezernél nagyobb számú – pályázati anyagból ki lehessen választani azt a száz projektet, amit az MMA támogat. A nyertes pályázók szeptember elsejével kezdik meg működésüket, és három évvel később, augusztus harmincegyedikén zárul a tevékenységük. Azok az ötven évesnél fiatalabb alkotók pályázhatnak, akik a szakmájukban már jelentős eredményeket értek el, és a három évre vállalt programjuk kellően érdekes, invenciózus, jelentős. Érdemes élni a lehetőséggel, hiszen még ha elsőre nem is sikerül elnyerni a támogatást: minden alkotóművésznak fontos néha végiggondolnia, hogy egy ilyen periódus alatt mit szeretne megalkotni vagy mire volna képes a maga szakterületén. ■